

1. YLEISTÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja yliopisto ovat yliopistolain (558/2009) 48 §:n 1 momentin nojalla sopineet yliopiston toiminnalle asetettavista tavoitteista. Sopimuksessa asetetut tavoitteet on johdettu hallitusohjelmasta, hallituksen toimintasuunnitelmasta sekä muista eduskunnan ja valtioneuvoston korkeakouluille asettamista strategisista tavoitteista.

2. KORKEAKOULULAITOKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA KORKEAKOULUKOHTAISET TOIMENPITEET

Tavoitetila 2025

Suomalainen - nykyistä laadukkaampi, kansainvälisempi, vaikuttavampi ja tehokkaampi - korkeakoululaitos on vuonna 2025 kansainvälisesti kilpailukykyinen, mahdollistaa korkeaan osaamiseen perustuvan suomalaisen yhteiskunnan ja toimintatapojen uudistumisen sekä tuottaa osaamista ja uutta tietoa globaalien, usein monialaisten ongelmien ratkaisemiseen. Korkeakoulut ja tiedelaitokset ottavat toiminnassaan ennakoivasti huomioon toimintaympäristön muutokset, kuten digitalisaation, kansainvälistymisen ja väestökehityksen.

Suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat kansainvälisesti vahvoja ja kilpailukykyisiä toimijoita. Korkeakoululaitos muodostuu korkeatasoisista, vahvuusalueilleen profiloituneista yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Näiden osaaminen täydentää toisiaan siten, että yhteiskunnan ja työelämän erilaisiin tarpeisiin vastataan. Korkeakoulujen toiminnassa korostuvat sivistystehtävä, yhteiskuntavastuu ja vaikuttavuus, kestävän kehityksen periaatteet, eettinen toimintatapa sekä hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen. Laatua on vahvistettu kansainvälistymällä, digitalisaatiota hyödyntämällä sekä toimintaa modernisoimalla. Opintopolkuja on joustavoitettu, tieto on avointa ja infrastruktuurit yhteiskäytössä. Suomeen muodostuu tutkimuksen huipulla toimivia yliopistoja ja kaikissa yliopistoissa on kansainväliselle tasolle yltäviä tutkimusaloja. Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta tukee entistä vahvemmin koulutusta ja luo edellytyksiä pk-yritysten sekä yksityisen ja julkisen sektorin palvelujen uudistumiselle.

Korkeakoulut ennakoivat ja tukevat yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistumista ja turvaavat tarvittavan korkeakoulutetun työvoiman saatavuuden, ottaen huomioon pienevän nuorisoikäluokan sekä työ- ja elinkeinoelämän ja yhteiskunnan muutosten vaikutukset alakohtaisiin koulutustarpeisiin. Korkeakoulut vahvistavat osaamisellaan eri toimijoita yhdistäviä alue- ja alakohtaisia innovaatio- ja osaamiskeskittymiä. Nämä edistävät alueiden omiin vahvuuksiin ja kilpailuetuihin perustuvaa älykästä erikoistumista sekä uusien kasvualueiden vahvistumista. Samalla hyödynnetään alueiden osaamispotentialia korkeakoulujen toiminnan kehittämisessä.

Korkeakouluyhteisö heijastaa väestön moninaisuutta ja sen toiminnassa toteutuu yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.

Korkeakoulut vahvistavat vaikuttavuuttaan erityisesti lisäämällä osaamisen ja tutkimustulosten laajempaa hyödyntämistä, kaupallistamista, osaamisen vientiä, elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia sekä yrittäjyysvalmiuksia ja -edellytyksiä. Korkeakoulut avaavat laajasti tutkimuksen tuloksia ja kehittävät aktiivisesti uusia toimintamalleja osaamisen siirtämiseksi yhteiskuntaan.

Korkeakoulujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön tietojärjestelmät ovat yhteentoimivia. Tietojen ja käsitteiden yhteismitallisuus sekä valtakunnallinen tietovaranto tukevat korkeakoulujen toimintaa ja ministeriön ohjausta.

Korkeakoulut ovat lisänneet kansainvälistä vaikuttavuutta ja näkyvyyttä strategisesti valituilla alueilla hyödyntäen keskinäistä yhteistyötä ja verkottumista. Korkeakoulut hyödyntävät monipuolisesti eurooppalaisen korkeakoulutus- ja tutkimusalueen sekä Team Finland -toiminnan mahdollisuuksia.

Lapin yliopisto jatkoi Suomen akatemian profiloitumisrahoituksella käynnistettyjä toimenpiteitään

tutkimusprofiilinsa ja painoalojensa vahvistamiseksi (PROFI 1-5).

Arktisen osaamisen kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja laatua edisti Arctic Five -verkosto, jonka muodostavat Lapin, Luulajan, Oulun, Tromssan ja Uumajan yliopistot. Arctic Five -verkosto vahvisti yliopiston arktiseen osaamiseen perustuvaa tutkimustoimintaa ja vaikuttavuutta kansainvälisellä tasolla. UArctic -verkoston toimintamallia ja organisoitumistapaa uudistettiin. LY:n rooli UArctic verkoston kehittäjänä ja koordinaattorina selkiytyi ja temaattisiin verkostoihin liittyvät toiminnot lisääntyivät, mitkä osaltaan vahvistivat yliopiston kv. vaikuttavuutta.

LY:lla käynnistettiin johtamisjärjestelmän kehitysprojekti vuosille 2020-2023. Uuteen johtamisjärjestelmään siirrytään asteittain 1.1.2020 alkaen.

Yliopiston hallitus teki päätöksen yhteistoimintaneuvotteluiden aloittamisesta. Taustalla ovat yliopistoille tyypilliset rahoituksen haasteet, jotka ovat heijastuneet myös Lapin yliopiston toiminnalliseen tulokseen viime vuosina, sekä tarve uudistaa toiminnan rakenteita.

Lapin yliopiston ja Lapin AMK:n hallitukset hyväksyivät 18.11.2019 LUC:n strategian, joka syntyi korkeakoulu yhteisöä ja sidosryhmiä osallistaen. LUC:n strategian kärki- ja kehittämisohjelmatyö jatkaa aiempaa konsernin innovaatio-ohjelmaa. Kärki- ja kehittämisohjelmien valmistelu on strategian toimeenpanoa.

Vahvat korkeakouluyksiköt osaamisen uudistajina

Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoamiseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi. Korkeakoulut profiloituvat, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa koulutuksessa, tutkimuksessa, tukipalveluissa, rakenteissa ja infrastruktuureissa. Syvenevällä yhteistyöllä tuetaan voimavarojen tehokasta käyttöä ja laadun vahvistamista. Kansalliset ja kansainväliset strategiset kumppanuudet vahvistavat korkeakoulujen profiileja. Korkeakoulut keskittävät voimavaroja harvempiin, vaikuttavampiin ja taloudelliselta kantokyvyiltään vahvempiin toiminnallisiin yksiköihin. Tämä edellyttää myös poisvalintojen toteuttamista korkeakouluissa.

Tavoitteena on vahvistaa Lapin korkeakoulukonsernia (LUC) omistusjärjestelyin siten, että korkeakoulut muodostavat yhtenäisesti johdetun strategisen kokonaisuuden. Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulun muut nykyiset omistajat ovat sopineet, että Lapin yliopistosta tulee 1.1.2019 mennessä 50,5 % omistusosuudella enemmistöosakas Lapin ammattikorkeakoulu Oy:stä. Korkeakouluja johdetaan siten, että ne kykenevät yhdessä parantamaan kummankin korkeakoulun tuloksia.

Korkeakoulukonsernin sisällä tuki- ja hallintopalveluita yhdistetään ja toiminnan päällekkäisyyksiä karsitaan ja vapautuvia voimavaroja suunnataan valmisteltavan konsernin yhteisen strategian pohjalta erityisesti vahvuusalojen tukemiseen ja innovaatio toiminnan edistämiseen.

Lapin ja Oulun yliopistot vahvistavat Pohjois-Suomen yliopistokoulutuksen vaikuttavuutta tiivistämällä yhteistyötään erityisesti arktisessa tutkimuksessa ja koulutuksessa, kasvatustieteissä, yhteiskuntatieteissä ja kauppatieteissä. Yliopistot laativat yhteistyössä alueen muiden korkeakoulujen (Centria, Diak, KAMK, Lapin AMK, OAMK) ja innovaatiojärjestelmän toimijoiden kanssa suuntaviivat Pohjois-Suomen korkeakoulujen vaikuttavuuden ja alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on tutkimuksen, koulutuksen, yritysten ja julkisen hallinnon tiivistyvä alueellinen yhteistyö ja voimavarojen kokoaminen.

Lapin korkeakoulukonsernia (LUC) vahvistettiin omistusjärjestelyin: Yliopisto on enemmistöosakas Lapin ammattikorkeakoulu Oy:stä. Korkeakoulut muodostivat yhtenäisesti johdetun strategisen kokonaisuuden (yhteinen strategia ja strategian toimeenpano), yliopistovetoiset yhteiset palvelut sekä tiivistivät yhteistyötään koulutuksessa ja tutkimuksessa.

LUC:n sisällä on tuki- ja hallintopalveluita yhdistetty ja toiminnan päällekkäisyyksiä karsittu. Vapautuvia voimavaroja suunnattiin konsernin yhteisen strategian pohjalta erityisesti strategisten valintojen (vahvuusalojen) tukemiseen ja innovaatio toiminnan edistämiseen.

Pohjois-Suomen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyön edellytyksiä on vahvistettu. Huomattavaa

edistymistä on tapahtunut kahdenvälisillä yhteistyömuodoilla. LUC:n rakentumisen lisäksi LY:n ja Kajaanin yliopistokeskuksen yhteistyö on aktivoitunut sopimuskaudella. Tutkintokoulutusta käynnistetään muotoilualoilla, täydennyskoulusta on järjestetty mm. oikeustieteellisellä alalla ja yhteiskuntatieteellisessä ympäristötutkimuksessa ja tohtorikoulutusta toteutettu osana alueellista koulutushanketta. Lapin ja Oulun yliopistot ovat tiivistäneet yhteistyötään saamen- ja alkuperäiskansatutkimuksessa, kasvatustieteissä (varhaiskasvatus) sekä yhteiskuntatieteissä (hallintotieteet ja hoitotieteet).

Strateginen yhteistyö

Lapin korkeakoulukonsernin vahvistamiseksi käynnistettiin konsernin osapuolten yhteinen LUC2020 kehittämisohjelma. Tavoitteena on muodostaa kansallisesti ja kansainvälisesti vahvuusalueilleen profiloitunut osaamiskeskittymä. Lapin yliopiston ja Lapin AMK:n hallitukset hyväksyivät 18.11.2019 LUC:n strategian, joka syntyi korkeakoulu yhteisöä ja sidosryhmiä osallistaen. LUC:n strategian kärki- ja kehittämisohjelmatyö jatkaa aiempaa konsernin innovaatio-ohjelmaa. Kärki- ja kehittämisohjelmien valmistelu on strategian toimeenpanoa.

Osana konsernin strategista kv-yhteistyötä on valmisteltu liikkuvuuteen liittyvien kv-kumppanuuksien kartoitus ja analyysi, jonka perusteella liikkuvuusohjelmia ja kumppanuuksia ohjataan tukemaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Kv. koulutustarjonnan markkinoinnille on luotu palvelumuotoilua hyödyntäen yhteinen brändi #defineland, sekä siihen liittyvä markkinointiportaali www.studyinlapland.fi. Korkeakouluilla on myös yhteinen opiskelijaliikkuvuuden ja opiskelijoiden kansainvälisen toiminnan My global story -konsepti. Koulutusvientitoiminnasta on tehty yhteinen nykytila-analyysi ja sen pohjalta kartoitettu yhteistyömahdollisuuksia.

LUC:n yhteiskuntasuhteita johdetaan ja koordinoidaan yhteisesti. Konsernin neuvottelukunta toimii yhteiskunnallisen vaikuttavuuden seurannan ja arvioinnin asiantuntijafoorumina. Maakunnallisissa edunvalvonnassa konserni toimii yhtenä kokonaisuutena.

Koulutus, tutkimus ja kehittämistoiminta

Matkailualalla restonomi- ja kandiopintojen opetussuunnitelman runko yhteisistä 120 op:n opinnoista valmistui vuoden 2019 lopulla ja uuden rakenteen mukainen koulutus käynnistyy syksyllä 2020. Sosiaalialalla on selvitetty koulutuksien valtakunnallisia linjauksia sekä juridisia reunaehtoja, mitkä ovat hidastaneet merkittävästi projektin etenemistä. Sosiaalialan konserniyhteistyön kehittämistä jatketaan hankkeella (ESR-rahoitus), jossa laaditaan sosiaalialan monitieteinen ja -alainen tutkintokoulutuksen osa (25 op).

LUC-opintotarjonta (perustutkintokoulutus) on tulossopimuskauden aikana monipuolistunut ja laajentunut ja opintoihin on osallistunut kasvava määrä opiskelijoita yhä useammasta tiedekunnasta ja osaamisalalta. Suosittuja olivat erityisesti peli- ja muotoiluopinnot sekä kasvatusalan opinnot.

Syksyisin on tehty perustutkinto-opiskelijoille kesäopintoja koskeva kysely, jonka tuloksia on hyödynnetty ympärivuotisen opiskelun kehittämisessä ja kesäopintotarjonnan suunnittelussa. Yliopiston kandidaatin tutkintoihin ja AMKin korkeakoulututkintoihin on varattu tilaa vapaasti valittaville LUC -opinnoille sekä laadittu ohjeistus niiden suorittamisesta; uusissa tiedekuntaohjelmissa (taiteet, yhteiskuntatieteet) opintosuunnitelmissa on määritelty puitteet, joihin Lapin AMK:ssa suoritut opinnot voidaan kohdistaa. Lapin AMK:n liiketalouden koulutusosastolla opiskelijat voivat hyödyntää opintoja yliopiston tarjonnasta, muilla aloilla prosessi on käynnistetty. Tavoite on helpottaa merkittävästi HOPSien laadintaa ja sujuvoittaa hyväksilukukäytäntöjä. Keväällä 2019 otettiin käyttöön yhteinen AHOT-ohje, joka määrittää osaamisen tunnistamiseen liittyvät periaatteet kummassakin korkeakoulussa yhteismitallisesti.

Henkilöstölle ja opiskelijajärjestöille on järjestetty säännöllisesti yhteisiä keskustelutilaisuuksia, joiden tavoitteena on tutustuttaa ja sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat laaja-alaisesti kehittämistyöhön.

Yhteisen opetuksen konsernitasoinen organisointi

Vuoden 2019 aikana on valmisteltu uutta LUC:n yhteistä monimuotoisesti toteutettavaa yrittäjyysopintokokonaisuutta, jota tullaan tarjoamaan tutkinto-opiskelijoille ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Uudistunut yrittäjyysopintokokonaisuus (25 op) käynnistyy syksyllä 2020. Lisäksi ns. kesäpelioopinnot

tarjotaan opiskelijoille yhdessä toteutettuna, opintojen teemat vaihtelevat vuosittain pelikehittämisen eri lähtökohtien ympärillä. Kesäpeliopinnot ovat kiinnitettyinä kummankin korkeakoulun tiettyjen tutkintojen opetussuunnitelmiin. Näillä kehittämistoimenpiteillä tuetaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 mukaisesti väestön osaamispääoman kasvattamista sekä elinikäisen oppimisen tavoitteita.

Digitalisoituvan opetuksen tukitoimintoja tuottava palveluyksikkö (eOppimispalvelut) organisoitiin uudelleen. Uudistusten myötä verkossa tapahtuvan monimuoto-opetuksen toimintaprosessit ja tukikäytänteet ovat yhtenäistyneet sekä tekninen ja pedagoginen tuki on vahvistunut.

Tietojärjestelmäarkkitehtuuria on yhtenäistetty merkittävästi. Syksyllä 2019 otettiin käyttöön Lapin korkeakoulukonsernin yhteinen opetuksen suunnittelujärjestelmä (Peppi). Lapin AMK siirtyi kokonaan yhteiseen opintohallinnon järjestelmäkokonaisuuden käyttöön ja yliopisto siirtyy järjestelmäkokonaisuuden käyttäjäksi asteittain vuoden 2021 aikana. Aiempi yhteiseen sähköiseen identiteettinhallintaan siirtyminen ja lisääntynyt tietojärjestelmien yhteiskäyttö joustavoittivat tutkinto-opiskelua konsernin sisällä sekä opetuksen järjestämistä eri yksiköissä. Yhteisen synkronisen etäopetusjärjestelmän (AdobeConnect) sekä oppimisympäristön (Moodle) käyttöönotto loivat uusia mahdollisuuksia konsernin sisällä tapahtuvaan verkko-opetuksen järjestämiseen. Yhteisten välineiden ja tukipalvelun käyttöönoton myötä verkkopohjaisen opetuksen toimintaprosessit ovat yhtenäistyneet (vuosikello). Muutosten tukemiseksi on järjestetty henkilöstökoulutusta.

Hallinto ja tukipalvelut

Konsernipalveluun siirtymisestä ja liikkeenluovutus päätöksenteon ohjaamisesta on rakennettu yhteinen hallinnollinen menettelytapa. Marraskuussa 2019 Lapin yliopiston ja Lapin AMK:n hallitukset päättivät konsernin yhteisten palveluiden kokoamisesta Lapin yliopiston alaisuuteen 31.12.2020 mennessä. Vuoden 2018 alussa ammattikorkeakoulun kirjastotoiminnot henkilöstöineen siirtyi yliopistolle liikkeenluovutuksena. Uusi korkeakoulukirjasto tarjoaa kirjastopalvelut korkeakoulu yhteisölle Rovaniemen, Kemin ja Tornion kampuksilla. Tietohallinto ja IT-palvelut -yksikkö aloitti yhteisenä konsernitoimintona 1.1.2019. Lapin AMK:n IT-henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella Lapin yliopiston palvelukseen.

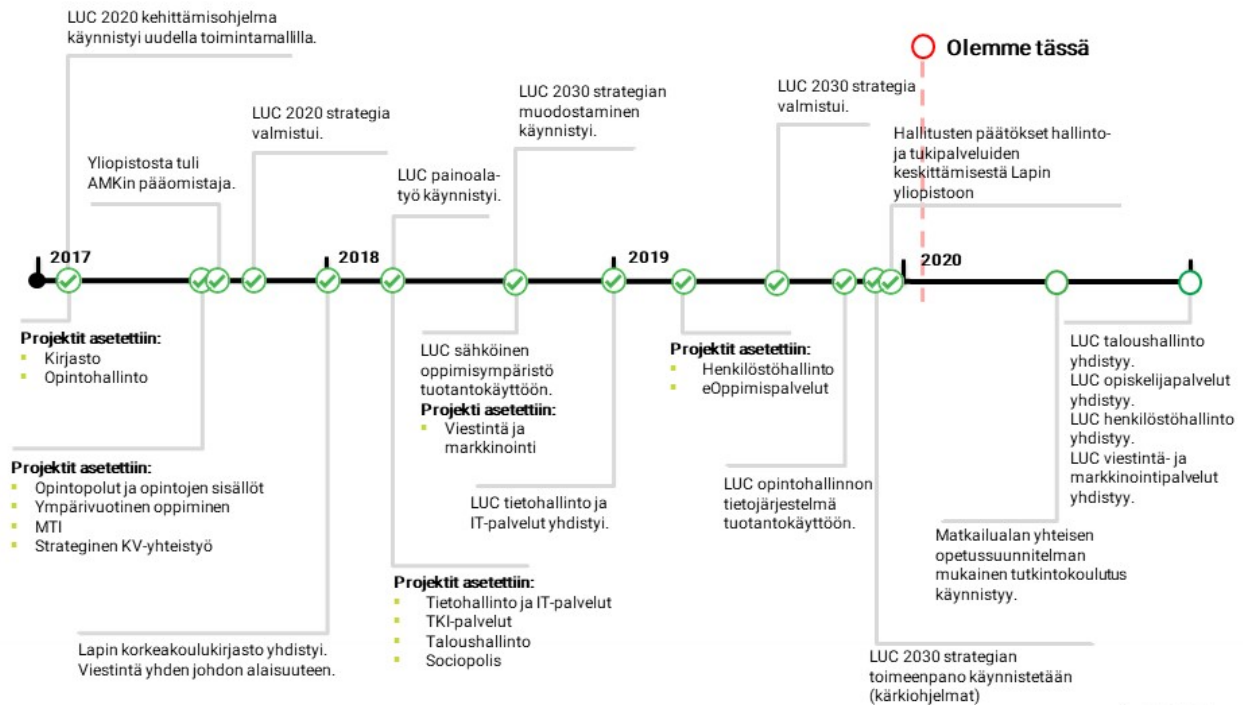
Konsernille luotiin yhteiset ostopalveluiden kilpailutuskäytännöt. Sopimusten saumakohtaisissa siirrytään yhteisiin palvelusopimuksiin. Esimerkiksi työterveys- ja vakuutuspalveluiden sekä puhepalveluiden yhteiskilpailutuksilla saavutettiin merkittäviä säästöjä.

TKI-tukipalvelujen toiminnallista yhteistyötä on lisätty mm. yhteisissä kv-hankevalmisteluissa ja yhteisessä kouluttamisessa (kv-rahoituskoulutukset). TKI-hallinnon tietojärjestelmien ja prosessien sekä järjestelmärajapintojen kartoitus on toteutettu tavoitteena TKI- prosessien ja tietojärjestelmien yhtenäistäminen. Yhteiset hankesopimusmallit ovat käytössä. TKI-toiminnan laadun ja kansainvälisen rahoitusosaamisen vahvistamiseksi käynnistettiin osaajapoolin rakentaminen yhteistyössä Lapissa toimivien sektoritutkimuslaitosten kanssa. Yhteisten kansallisten ja aluekehitystä tukevien TKI-hankkeiden määrä on kasvanut vuosien 2017-2019 aikana.

Asianhallinnan digitalisointiprojekti käynnistettiin konsernitasoisena.

Lapin ammattikorkeakoulu siirtyi yliopiston kanssa samaan työnantajajärjestöön (Sivistystyönantajat ry) vuoden 2020 alusta.

Taloushallintopalvelut yhdistyvät 1.1.2021.

Kuvio 1 LUC 2020 kehittämisohjelman toteutuminen 2017-2020

LUC

Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään

Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä lisäämällä yhteistyötä. Korkeakoulut hyödyntävät digitalisaation tuomia mahdollisuuksia täysimääräisesti. Korkeakoulut kehittävät opiskelijavalintoja, hyväksilukumenettelyjä ja tutkintoja niin, että kansallinen ja kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy. Korkeakoulut luopuvat pääsääntöisesti siltaopinnoista.

Korkeakoulut hyödyntävät toisen asteen tutkintoja opiskelijavalinnassa nykyistä enemmän ja luopuvat pitkäkestoisesta valmistautumisesta edellyttävistä pääsykokeista. Korkeakoulut lisäävät yhteistyötään toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa korkeakouluopintoihin siirtymisen nopeuttamiseksi. Valintamenettelyjä kehitetään alakohtaisessa yhteistyössä. Ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavien osuutta uusista opiskelijoista kasvatetaan hyödyntämällä paikkojen varaamismahdollisuutta ensikertaisille hakijoille ja kehittämällä siirto-opiskelijoiden valintaa.

Korkeakoulut tukevat mahdollisuuksien tasa-arvoa ja edistävät tutkintojen suorittamista tavoiteajassa kaikilla tutkintotasolla. Korkeakoulut lisäävät joustavia opiskelumahdollisuuksia sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista. Korkeakoulut monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa. Toimivat ura- ja rekrytointipalvelut tukevat nopeaa valmistumista ja työllistymistä. Korkeakoulut ottavat käyttöönsä valtakunnallisen uraseurannan.

Korkeakoulut ottavat vastuuta maahanmuuttajien osaamisen ja koulutustarpeiden tunnistamisesta sekä työllistymisen edellytysten parantamisesta.

Lapin yliopisto ottaa vuoteen 2018 mennessä käyttöön opiskelijavalinnan, joka ei edellytä pitkää valmistautumista. Yliopisto osallistuu alakohtaisten yhteisvalintojen kehittämiseen siten, että yhteisvalinta on käytössä pääsääntöisesti sopimuskauden loppuun mennessä ja mahdolliset valintakokeet toteutetaan yhteistyössä muiden alalla koulutusta tarjoavien yliopistojen kanssa. Yliopisto lisää ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittamaan valittujen osuutta kaikista uusista opiskelijoista. Yliopisto uudistaa ja monipuolistaa opetusmenetelmiä ja lisää erityisesti verkkovälitteistä opetustarjontaa sekä etäosallistumismahdollisuuksia. Yliopisto mahdollistaa ympärivuotisen opiskelun lisäämällä kesälukukaudella tarjottavia opintoja, ohjausta ja

tenttimahdollisuuksia.

Yliopisto lisää tutkintojen työelämärelevanssia ja tutkinnonsuorittaneiden ripeää työllistymistä kytkemällä työelämälähtöisiä ja työelämätaitoja edistäviä tutkinnon osia sekä kandidaatin- että maisterintutkintoon.

LY valmisteli sopimuskauden alussa toimenpidekokonaisuuden, jolla yhtenäistettiin tutkintokoulutusta eri ohjauksen aloilla, edistettiin opiskelijoiden suoriutumista opintojen eri vaiheissa ja tehostettiin opiskelijakohtaista opintojen seurantaa ja palautteenantoprosesseja.

Toimenpiteitä toteutettiin huomioiden opiskelijanäkökulma; suunnitteluun ja toteutukseen osallistuivat yliopiston ylioppilaskunnan ja ainejärjestöjen edustajat. Toimenpiteet kohdistuivat opintojen esteiden tunnistamiseen, opintojen seuraamiseen (etenkin 55 opintopistettä suorittaneet), fyysisen infrastruktuuriin (kirjaston, opiskelu- ja ryhmätyötilojen aukiolon mahdollistaminen ympärivuorokautisesti, lainauksen automatisointi), digitaaliseen infrastruktuuriin (etäopetusjärjestelmät, oppimisympäristöt, sekä kansalliseen ja alueelliseen (Lapin korkeakoulukonserni) korkeakouluyhteistyöhön.

Lapin korkeakoulukonsernissa opintojen sujuvuuden edistämisen toimet ovat liittyneet tutkintokoulutukseen; matkailualoilla perustutkintokoulutusyhteistyö on edistynyt merkittävästi (yhteinen tutkintokoulutuksen perusta otetaan käyttöön syksyllä 2020), yrittäjyydessä, tekniikan ja muotoilun yhteistyössä sekä sosiaalialoilla on kehitetty uusia, yhteisiä opintokokonaisuuksia, jotka edesauttavat joustavien opintopolkujen toteuttamista.

Konsernin AHOT -käytäntöjen yhtenäistäminen on ollut merkittävä kehittämistoimi, kuten myös yliopiston tutkintorakenteiden avaaminen, joka on yksinkertaistanut merkittävästi ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen hyväksilukua. Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun yhteisen opiskelija- ja opintohallinnon sekä suunnittelujärjestelmän (Peppi) käyttöönoton avulla yhteisen opetuksen järjestäminen ja yhteiset opintohallinnon prosessit ovat sujuvoituneet ja se mahdollistaa myös opintotarjonnan (olemassa olevat opinnot ja uusien opintojen yhteissuunnittelu) paremman hyödyntämisen.

Korkeakoulukonserniyhteistyössä laajennettiin ja monipuolistettiin kesäopintotarjontaa, etenkin pedagogiset opinnot, sekä muotoilualojen ja teknologian kesäopinnot kasvattivat suosiota sopimuskauden aikana. Kesäopintoraportti vuodelta 2019 osoitti, että ympärivuotinen opiskelu on vilkasta ja opiskelijat hyödyntävät kesäopintomahdollisuutta. Lähes 90% vastaajista ilmoitti haluavansa suorittaa kesäopintoja myös kesällä 2020, erityisesti itsenäisesti verkossa opiskellen (92% vastaajista).

Kansallista yhteistyötä opintojen sujuvuudessa toteutettiin LY:n ja Oulun yliopiston (OY) kasvatustieteellisten tiedekuntien opetustyhteistyön ns. ERKO -koulutuksen (erityisluokanopettaja) puitteissa sekä LY ja OY kasvatustieteiden tiedekuntien varhaiskasvatuksen yhteistyössä (sopimuskauden alussa). LY ja OY koulutusyhteistyö kohdistui myös sosiaali- ja hyvinvointialueille; LY:n sosiaalityön ja hallintotieteen oppiaineet sekä OY:n terveyshallinto- ja hoitotieteet toteuttavat yhteistyönä hyvinvointijohtamisen perusopintokokonaisuuden (25 op); opintokokonaisuus on käynnistynyt verkkopohjaisena.

Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun yhteistyötä varten käyttöönotettu yhteinen synkroninen etäopetusjärjestelmä (LUC Adobe Connect) sekä sen laajennettu tekninen ja pedagoginen tuki lisäsivät huomattavasti mm. etäopetusluentoja Vuodesta 2017 lähtien etäopetuksen määrä on kasvanut 80 % vuoteen 2019 asti.

Digitaalisen opiskelun mahdollisuudet laajenivat, kun Lapin yliopisto, Turun yliopisto, Jyväskylän yliopisto ja Itä-Suomen avasivat sähköiset tenttijärjestelmänsä tenttivierailuille. Uudistus joustavoittaa tutkinto-opiskelijoiden mahdollisuuksia edistää opintojaan ja suorittaa tenttejä sähköisesti kotiyliopistonsa ulkopuolella esim. kesätyön, työharjoittelun tai muun elämäntilanteen johdosta.

Opettajille suunnatulla henkilöstökoulutukselle vahvistettiin opiskelijoiden ohjaamis- ja digipedagogista osaamista.

LY sai jatkuvan oppimisen kehittämishankkeeseen OKM:n strategista rahoitusta. Kehittämishanke käynnistettiin yliopistolla syksyllä 2018. Kehittämishanke on projektoitu, vastuuhenkilöt on valittu ja yliopiston ohjausryhmätoiminta on käynnistynyt.

Myös koulutuspilottien valmistelu on menossa. Pilotit valittiin yliopiston strategisten painoalojen pohjalta seuraavasti: Orientaatio-opintoina oppimaan oppimisen kokonaisuus, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä matkailu -osaamiskokonaisuus, kulttuurilähtöinen palvelumuotoilu -osaamiskokonaisuus ja julkisen palvelurakenteen muutos ja johtaminen -osaamiskokonaisuus.

Yliopiston vastuutoimijat ovat olleet mukana kansallisissa yhteistyöverkostoissa (avoimen foorumi, UCEF -yliopistojen täydennys- ja aikuiskoulutusyksiköiden yhteistyöverkosto) ja maakunnallista ennakoitintoimintaa on vahvistettu. Sosiaali- ja terveysaloilla Lapin yliopisto ja Lapin AMK ovat hankkeistaneet sosiaali- ja terveysalan osaamistaan yhteisellä kehittämishankkeella (ESR-rahoitus), jossa kerätään tietoa osaamistarpeista ja rakennetaan tarpeita vastaavat jatkuvan oppimisen mukaiset koulutuskokonaisuudet. Yliopiston sidosryhmistä ja yliopiston jatkuvan oppimisen projektin vastuunhenkilöistä koostuva ohjausryhmä on nimetty.

Opintojen sujuvuuteen kohdennettujen toimenpiteiden vaikuttavuus heijastui viimeisimmässä kandipalautteessa. Kandipalautteiden vastausaktiivisuus oli korkea, opiskelijat suhtautuivat myönteisesti opiskeluunsa (93% hyvin tai erittäin hyvin) ja luottivat kykynsä menestyä opinnoissa (84% hyvin tai erittäin hyvin). Kolmentoista rahoitusmalli-indikaattorin kysymyksen vastauskeskiarvot noudattelivat valtakunnallista keskiarvoa ollen 3,5 ja 4:n välillä. Edelleen kehitettävää yliopistolla on opintojen ohjauksessa, johon tullaan kiinnittämään lisähuomiota tulevalla sopimuskaudella.

Opiskelijavalintojen valtakunnallinen kehittäminen toteutettiin OKM:n valintojen kehittämisen kärkihankkeessa. Aloituspaikeista 40 - 80 % täytetään alasta riippuen ylioppilastodistuksen perusteella. Valintakokeiden osalta on poistettu pitkää valmistautumista vaativat kokeet siirtymällä aineistokokeisiin tai julkaisemaan valintakoemateriaali kuukautta ennen valintakoetta. Taidealalla opiskelijat valitaan vain valintakokeen perusteella.

Hallitus päätti esittää OKM:lle Lapin yliopiston uudeksi koulutusvastuiksi kasvatustieteen alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtava koulutus erityispedagogiikan alalla ja erityisopettajakoulutus.

Tutkimuksella ja innovaatiotoiminnalla vaikuttavuutta, kilpailukykyä ja hyvinvointia

Korkeakoulut tukevat uusia lupaavia tutkimusaloja sekä kansainvälisen huipun tuntumassa kehittyviä tutkimussuuntia. Korkeakoulut ovat sitoutuneet avoimeen toimintakulttuuriin ja avoimen tieteen käytänteisiin kaikilla organisaation tasoilla. Korkeakoulut tukevat kansallisen osaamispääoman kasvua mm. avoimen tieteen ja tutkimuksen sekä käyttäjälähtöisen kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toimenpitein.

Korkeakoulut kehittävät tutkimuslaitosten sekä muun työ- ja elinkeinoelämän kanssa pitkäjänteisesti yhteisiä tutkimusympäristöjä, joilla on edellytykset menestyä kansainvälisessä ja monitieteisessä toimintaympäristössä. Korkeakoulut vahvistavat tutkimuslaitos- ja työelämäyhteistyötä ja kokoavat sitä tukevaa osaamistaan sekä kehittävät toimintatapojaan tutkimustulosten ja innovaatioiden kaupallistamiseksi.

Korkeakoulut kokoavat tutkimusrahoitusasiantuntemustaan sekä kehittävät toimintatapojaan ja keskinäistä yhteistyötään siten, että niillä on paremmat edellytykset hankkia laadullisesti kilpailtua, täydentävää rahoitusta strategiansa ja profiilinsa mukaiseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyöhön ja sekä taiteelliseen toimintaan.

Lapin yliopisto vahvistaa tutkimuksen laatua yhteistyössä tutkimusintensiivisten, erityisesti strategisesti merkittävien arktisen yliopistoverkoston toimijoiden kanssa. Yliopisto kehittää toimintamalleja, jotka syventävät tutkimusalojen yhteistyötä, kansainvälisyyttä ja tutkimustoiminnan vaikuttavuutta. Koulutukseen ja tutkimukseen sisällytetään elementtejä, jotka tukevat osaamisen hyödyntämistä ja valmistuneiden työllistymistä. Yliopiston avoimen tieteen toimintapa nousee sopimuskauden aikana vähintään tasolle kolme.

Yhteistyön tiivistäminen tutkimusintensiivisten yliopistojen kanssa

Arktisen osaamisen kansainvälistä tutkimusyhteistyötä on sopimuskaudella vahvistanut merkittävästi Arctic Five -verkosto, jonka muodostavat Lapin, Luulajan, Oulun, Tromssan ja Uumajan yliopistot. Toiminta on

sopimus pohjaista ja verkostolla on strateginen, yliopiston rehtoreista koostuva ohjausryhmä sekä koordinaatioryhmä, joka vastaa verkoston operatiivisesta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä.

Verkosto valmisteli yliopistojen arktisen osaamisen vahvuuksiin liittyen kuusi temaattista tutkimuksen yhteistyöalaa, jotka kytkeytyvät hyvin Lapin korkeakoulukonsernin strategiaan painotuksiin. Teemat liittyvät aluekehittämiseen, alkuperäiskansatutkimukseen, kaivostoimintaan, energia-alaan, hyvinvointi- ja terveysalaan ja koulutukseen (erityisesti opettajakoulutus).

Arctic Five -verkostossa valmisteltiin yhteisiä kv. tutkimushankkeita ja myös taustatyö verkoston yliopistojen virtuaalikampuksen rakentamiseksi on käynnistetty. Yhteistyö mahdollistaa systemaattisemman opiskelijoiden ja tutkijoiden liikkuvuuden verkoston yliopistojen välillä ja tutkijavierailujen integroinnin monitieteiseen jatkokoulutukseen. Erityisesti Luulajan yliopiston (Luleå University of Technology) ja Lapin yliopiston yhteistyö on vahvistunut Horizon2020 puiteohjelmahauissa. Arctic Five -verkosto vahvistaa Lapin yliopiston arktiseen osaamiseen perustuvaa tutkimustoimintaa ja vaikuttavuutta kansainvälisellä tasolla.

Yliopiston Arktinen keskus vahvisti rooliaan Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuden aikana. Arktinen keskus on mukana useissa kansainvälisissä arktisissa tieteellisissä verkostoissa (kuten CNARC - China-Nordic Arctic Research Centre, ARCUS - Arctic Research Consortium of the United States, European Polar Board).

Lapin yliopisto on vastannut arktisten maiden korkeakouluverkoston UArcticin koordinaatiosta. Koordinoinnista vastaa UArcticin kansainvälinen sihteeristö (www.uarctic.org). UArctic verkoston toimintamalleja (ml varainhankinta) sekä organisoitumis- ja hallinnollista rakennetta on uudistettu kuluvalle sopimuskaudella. Koordinoivan sihteeristön pysyväksi sijaintipaikaksi vahvistettiin Lapin yliopisto.

Toiminnallisen yhteistyö UArcticin puitteissa toteutuu ensisijaisesti sen temaattisten verkostojen kautta. Lapin yliopisto koordinoi viittä UArcticin temaattista verkostoa: Arctic Extractive Industries, Arctic Law, Arctic Migration, Arctic Sustainable Arts and Design (ASAD), ja Teacher Education for Social Justice and Diversity in Education, jolle myönnettiin UNESCO:n alaisen UNITWIN- yhteistyöohjelman status.

Lisäksi yliopisto on aktiivisesti mukana Northern Tourism -verkostossa, joka on kehittänyt maisteritasoisia opintokokonaisuuksia ja niitä hyödynnetään yliopiston kansainvälisessä maisteriohjelmassa.

Verkostojen toiminta painottuu tutkimukseen, mutta koulutus ja sen kehittäminen on myös keskeinen osa useamman verkoston toimintaa ja koulutusyhteistyö on lisääntymässä. Arktiseen muotoiluun ja taiteeseen keskittyvällä ASAD -verkostolla on taiteellista toimintaa.

Lapin yliopisto solmi yhteistyösopimuksen kiinalaisen Peking Normal University:n kanssa. Yhteistyön keskeisiä tavoitteita ovat yhteisprofessorit (ilmastonmuutos) sekä mediakasvatuksen ja opettajakoulutuksen kehittäminen.

Yliopisto on tiivistänyt yhteistyötään tutkimusintensiivisten yliopistojen kanssa sopimuskaudella, edellä mainittujen kv. verkostojen laadullisen ja määrällisen aktivoitumisen lisäksi verkostoituminen näkyy sopimuskaudella lisääntyneinä kv. yhteistutkimushankkeina sekä kilpaillun tutkimusrahoituksen merkittävänä kasvuna (muutos vuodesta 2016 vuoden 2018 loppuun).

Elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen erityisesti matkailualalla

MTI:n yliopistollinen perustoiminta pohjautuu matkailututkimus -osaamiseen. Aktiivinen ja vuorovaikutteinen elinkeinoyhteistyö läpileikkaa matkailututkimuksen oppiaineen niin koulutuksen, tutkimuksen kuin hankekehittämistyön näkökulmista.

Elinkeino-yhteistyötä on tehty mm. yritys- ja hankevierailuilla, case-esittelyillä sekä toimeksiannoilla eri kursseilla. Esimerkiksi kandidaatintutkielmaseminaari pohjautuu elinkeinoyhteistyön kautta saatuun toimeksiantoon. MTI:n kv-maisteriohjelmilla Tourcim ja Northern Tourism, on suoria kumppanuuksia yrityksiensä kanssa.

MTI:n matkailututkimuksen hankesalkku on mittava (18 hanketta, rahoittajina: SA, BF, Horizon2020, NPA, Pohjoismaiden ministerineuvosto, Valtioneuvoston kanslia, EAKR, ESR / tilanne tammikuu 2020) ja hankekehittämistyötä tehdään elinkeinoyhteistyönä partneri- ja osarahoittajasitoumusten muodossa sekä

hankkeiden sidosryhmäyhteistyössä.

Maakunnallisessa yhteistyössä MTI:n matkailututkimuksen edustajat ovat olleet keskeisiä toimijoita Lapin vastuullisen matkailun verkoston (LVMV) toiminnassa. LVMV on yritysten, oppilaitosten ja muiden organisaatioiden tiedonvaihtoa ja kehittämistoimintaa tukeva toimijaverkosto. Tutkimustyötä tehdään laajasti muun muassa LVMV-verkoston ja hankkeiden tarjoamissa yritys-, kunta-, yhdistys-, alue- ja viranomaisverkostojen tukemissa ympäristöissä.

Yliopisto vahvisti tutkimustaan vastuullisen matkailun painoalalla käynnistämällä kulttuurisensitiivistä arktista matkailua kehittävän tutkimushankkeen. Sen tavoitteena on alueella toimivien pk-yritysten kulttuurisensitiivisen matkailuosaamisen lisääminen sekä alaan liittyvän liiketoimintaklusterin perustaminen. Hankkeen kv-yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Tromssan, Uumajan, Aalborgin ja Waterloon yliopistot.

Tutkimustiedon popularisoinnissa uutena elinkeinoyhteistyön avauksena on tuotettu ja toteutettu Kaleva median / Lapin Kansan, Lapin liiton ja House of Laplandin kanssa yhteistyössä Matkailun kääntöpiiri podcast-sarjaa. Popularisointia on tehty myös laajalla rintamalla mm. blogeissa, seminaareissa, työpajoissa ja paneelikeskusteluissa. Oppiaineen edustajia toimii erilaisissa elinkeinon asiantuntijatehtävissä (esim. TUI/ABTA:n neuvonantaja). Yliopiston ja Lapin AMK:n (korkeakoulukonsernin yhteistyö perustutkintokoulutuksessa) opetuksen kehittämishankkeessa (120 op) on kuultu elinkeinoelämän edustajien näkemyksiä tämän hetken tarpeista ja trendeistä opetussuunnittelutyössä. MTI:n johtokunnassa on elinkeinoelämän edustaja.

Yliopisto vahvisti kansainvälistä tutkimusverkostoaan ja elinkeinoelämäyhteistyötään taideteollisella alalla saatuaan EU:n Horizon 2020 rahoituksen koordinoimaansa Decorative Applications for Self-Organized Molecular Electrochromic Systems (DecoChrom) -tutkimushankkeeseen.

Maakunnan innovaatiojärjestelmän kehittämiseksi (Lapin arktisen erikoistumisen strategia) yliopisto perusti muiden alueellisten toimijoiden kanssa maakunnallisen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatio toiminnan osaamiskeskittymän (Arctic Smartness RDI- Excellence ASR, EAKR -hanke).

Arktisen muotoilun ja taiteen osaamiskeskuksen (AMOK) infra- ja kehittämishankkeissa parannettiin valmiuksia tutkimus- ja elinkeinoelämäyhteistyöhön sekä laadukkaaseen opetukseen hankkeen tuella varustelluissa laboratorioissa. Hankkeen tuloksena kehitettiin uusi ARCTA - Arctic Art and Design Labs - tutkimus- ja yritys yhteistyön toimintamalli. ARCTA tarjoaa asiantuntijuutta, laajan yhteistyöverkoston sekä matalan kynnyksen muotoilupalveluita. ARCTA toimii helposti lähestyttävänä muotoilun tarjoajana, jossa tehdään muotoilun tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toimintaa sekä koulutusta. ARCTA tukee innovaatioista syntyvää liiketoimintaa ja mahdollistaa tuotekehitystä.

Yhteistyö monikansallisen VAG:n (Volkswagen, 10X-palvelumuotoilulaboratorion) ja Lapin yliopiston SINCO (Service Innovation Corner) -laboratorion kanssa on ollut merkittävä kv. yritys elämäyhteistyön kehittämiskokonaisuus. SINCO palvelumuotoilun työskentelytapoja on hyödynnetty VAG konsernin uusia digitaalisen liiketoiminnan konsepteja kehittävässä Digitalizations-yksikössä. SINCO-laboratorio on palvelujen simulointiin ja prototyyppien kehittelyyn suunniteltu ympäristö, jota on kehitetty Lapin yliopistolla usean vuoden ajan kymmenien eri alojen yritysten palvelumuotoiluprojektien tarpeisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla Rovaniemen kaupunki ja Lapin yliopisto ovat käynnistäneet prosessin, jonka tavoitteena on innovaatiövetöisen kasvun aikaansaaminen sopimuksellisen yhteistyön kautta. Tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelman tavoite, jossa yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset ohjelmat/sopimukset julkisen ja yksityisen TKI-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Toimijoina yhteistyössä ovat mukana myös Opetus- ja kulttuuriministeriö, Business Finland sekä Lapin seutukaupungit (Kemi, Tornio) ja konserniyhteistyönä Lapin ammattikorkeakoulu.

Korkeakoulu yhteisö voimavarana

Korkeakoulut arvioivat ja kehittävät suunnitelmallisesti johtamista ja asiantuntijatyön edellytyksiä kaikilla organisaatiotasoilla. Korkeakoulut toteuttavat hyvää ja avointa henkilöstöpolitiikkaa sekä ottavat työhyvinvoinnin

tarkastelussa käyttöön yhtenäisen ja vertailukelpoisen työvälineen. Korkeakoulut edistävät tasa-arvoa ja moniarvoisuutta henkilöstöpolitiikassaan sekä perustehtäviensä sisältöjen kehittämisen kautta. Korkeakouluyhteisöä vahvistetaan henkilöstön osaamista kehittämällä, verkostoitumalla, kansainvälisillä rekrytoinneilla sekä hyödyntämällä opiskelijoiden osaamista. Korkeakoulut ottavat merkittävän roolin toiminta-alueensa kulttuurisen monimuotoisuuden vahvistamisessa.

Korkeakoulut kuulevat ja sitouttavat henkilöstöä ja opiskelijoita johtamis-, organisaatio- tai muiden uudistusten varhaisessa vaiheessa siten, että korkeakouluyhteisön jäsenet voivat vaikuttaa ja ottaa vastuuta muutoksista. Korkeakoulut hyödyntävät opiskelija- ja henkilöstöpalautejärjestelmiä sekä digitalisaation mahdollisuuksia toimintakulttuurin ja käytäntöjen kehittämisessä.

Lapin yliopistossa on useamman vuoden ajan vakinaistettu määräaikaisissa palvelussuhteissa työskentelevien pysyväisluonteisia tehtäviä. Vuoden 2019 aikana yhteensä 11 henkilön aiemmin määräaikainen palvelussuhde vakinaistettiin, (9 opetus- ja tutkimushenkilökuntaa ja 2 muuta henkilökuntaa). Sopimuskaudella 2017 - 2019 yhteensä 52 henkilöä otettiin vakinaiseen tehtävään (37 opetus- ja tutkimushenkilökuntaa ja 15 muuta henkilökunta). Vuoden 2019 lopussa opetus- ja tutkimushenkilökunnasta 58 prosenttia on pysyvissä työsuhteissa ja muusta henkilökunnasta 78 prosenttia. Liikkeenluovutuksella Lapin yliopistolle siirtyi pysyvää henkilöstöä vuoden 2018 alusta lukien 16 henkilöä ja vuoden 2019 alusta lukien 16 henkilöä.

Lapin korkeakoulukonserni strategiassa 2030 määriteltiin yhdeksi strategian mahdollistajaksi hyvinvointi ja yhteisöllisyyden tukeminen. Strategian toimeenpanona käynnistettiin konserniyhteistyönä LUC Work+ kehittämisohjelman valmistelu, jonka toimenpiteet kohdistuvat tulevalle sopimuskaudelle ja ohjelma on osa koko strategian toimeenpanoa.

Osaamisen suuntaamisen toimintamallin ja tietojärjestelmän käyttöönotto valmistui ja se on tuotantokäytössä osana yliopiston toiminnanohjausjärjestelmää. Toimintamalli kytkee strategian ja tulostavoitteet opetus- ja tutkimushenkilöstön työaikasuunnitteluun.

Yliopisto otti käyttöön työhyvinvoinnin seurantamallin (vire- työhyvinvoinnin seurantamalli). Yliopistolla kehitettiin keinoja tunnistaa yhdenvertaisuutta loukkaavaa toimintaa. Lapin yliopiston pääkampukselle myönnettiin WWF:n Green Office merkki. SUPI (sujuvuutta opintoihin) -työryhmän toiminta vakiintui.

3. LAPIN YLIOPISTON TEHTÄVÄ, PROFILI JA VAHVUUSALAT

Tehtävä ja profiili

Lapin yliopiston tutkimus ja tutkimukseen perustuva opetus kohdistuvat pohjoisten alueiden yhteiskuntiin, ympäristöön sekä näiden vuorovaikutukseen. Lapin korkeakoulukonsernille (LUC) määritellään korkeakoulukonsernin yhteinen tehtävä ja profiili vuoden 2017 loppuun mennessä ja niitä tarkennetaan tarvittaessa vuoden 2018 aikana.

Lapin korkeakoulukonsernia (LUC) vahvistettiin omistusjärjestelyin: Yliopisto on enemmistöosakas Lapin ammattikorkeakoulu Oy:stä. Korkeakoulut muodostivat yhtenäisesti johdetun strategisen kokonaisuuden (yhteinen strategia ja strategian toimeenpano), yliopistovetoiset yhteiset palvelut sekä tiivistyvää yhteistyötä koulutuksessa ja tutkimuksessa.

Lapin yliopiston ja Lapin AMK:n hallitukset hyväksyivät 18.11.2019 LUC:n strategian, joka syntyi korkeakouluyhteisöä ja sidosryhmiä osallistaen. LUC:n strategian kärki- ja kehittämisohjelmatyö jatkaa aiempaa konsernin innovaatio-ohjelmaa. Kärki- ja kehittämisohjelmien valmistelu on strategian toimeenpanoa.

Lapin yliopisto jatkoi Suomen akatemian profiloitumisrahoituksella käynnistettyjä toimenpiteitään tutkimusprofiilinsa ja painoalojensa vahvistamiseksi (PROFI 1-5).

Arktisen osaamisen kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja laatua edisti Arctic Five -verkosto, jonka muodostavat Lapin, Luulajan, Oulun, Tromssan ja Uumajan yliopistot. Arctic Five -verkosto vahvisti yliopiston arktiseen osaamiseen perustuvaa tutkimustoimintaa ja vaikuttavuutta kansainvälisellä tasolla. UArctic -verkoston toimintamallia ja organisoitumistapaa uudistettiin. LY:n rooli UArctic verkoston kehittäjänä ja koordinaattorina selkiytyi ja temaattisiin verkostoihin liittyvät toiminnot lisääntyivät, mitkä osaltaan vahvistivat yliopiston kv. vaikuttavuutta.

Maakunnan innovaatiojärjestelmän kehittämiseksi yliopisto perusti muiden alueellisten toimijoiden kanssa maakunnallisen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan osaamiskeskitymän.

Tehtävän ja profiilin vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet on kuvattu sopimusraportoinnin muissa osioissa yksityiskohtaisemmin.

Vahvuusalat ja uudet, nousevat alat

Lapin yliopisto on määritellyt vahvuusaloikseen: 1) kestävä kehitys, oikeus ja oikeudenmukaisuus, 2) Pohjoinen hyvinvointi, koulutus ja työ, 3) vastuullinen matkailu ja 4) kulttuurilähtöinen palvelumuotoilu.

Yliopisto tunnistaa uusiksi nouseviksi aloikseen arktiset alkuperäiskansat sekä arktisen muotoilun ja taiteet. Lapin korkeakoulukonsernille (LUC) määritellään alustavat vahvuusalueet vuoden 2017 loppuun mennessä ja niitä tarkennetaan tarvittaessa vuoden 2018 aikana.

Yliopiston aiemmassa strategiassa (Lapin yliopiston strategia 2025) määritellyjä vahvuusaloja on arvioitu ja muotoiltu uudelleen osaksi Lapin korkeakoulukonsernin yhteistä strategiaa (strategiset valinnat).

Lapin yliopiston strategista profiilia (arktinen muotoilu ja taiteet, nouseva ala) vahvistamaan perustetun palvelumuotoilun tutkimusryhmän toiminta käynnistyi. Yliopistolla laadittiin taiteellisen toiminnan kehittämistoimenpiteet vuosille 2018-2019 yliopiston strategian toimeenpanosuunnitelmaan liittyen. Toimenpiteet tukevat yliopiston strategista profiloitumista, erityisesti arktinen muotoilu- ja taide profiloitumistoimea.

Arktisen muotoilun ja taiteen vahvuusalue perustuu taiteiden tiedekunnan osaamiseen, erityisesti ARCTA: arktisen taiteen ja muotoilun osaamiskeskus, jonka toiminta on vakiintunut sopimuskaudella 2017-2020.

Saamen- ja alkuperäiskansatutkimuksen vahvuusalueena Lapin yliopistossa yhteiskuntatieteellinen ja oikeustieteellinen ala. Sopimuskaudella 2017-2020 on vahvistettu kasvatustieteellistä saamen- ja alkuperäiskansatutkimusta (ml. SA profitoimet) (saamepedagogiikka, kasvatustieteen tiedekunta).

Yliopiston vahvuusalojen ja nousevien alojen vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet on kuvattu sopimusraportoinnin muissa osiossa yksityiskohtaisemmin.

4. TUTKINTOTAVOITTEET

Tavoitteet	Vuosina 2017 - 2020 keskimäärin
Ylemmät korkeakoulututkinnot	470
Kasvatusalat	120
Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat	85
Yhteiskuntatieteet ja palvelualat	140
Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet	125
Yliopistokohtaiset tavoitteet	
Tohtorin tutkinnot	24
Alemmat korkeakoulututkinnot	500

Lapin yliopiston opettajankoulutuksen tutkintotavoitteet kaudella 2017-2020 ovat vuosittain: luokanopettajat 90. Kuvataideopettajien tutkintotavoitteet säilyvät kauden 2013-2016 mukaisina. Yliopisto pienentää sisäänottomääriä yhteiskuntatieteissä, lukuun ottamatta sosiaalityön koulutusta.

5. RAHOITUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistolle perusrahoitusta yliopistolaisissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi yliopistolain (558/2009) 49§:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 5, 6 ja 7 §:n ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (331/2016) perusteella yhteensä 37 880 000 euroa momentilta 29.40.50 seuraavasti:

a) Laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen 33 846 000 euroa.

Yliopiston valtakunnallisina tehtävinä on otettu huomioon arktinen osaaminen (ml. Arktinen keskus) ja harjoittelukoulu. Perusrahoitukseen sisältyy vuosittain yhteensä 2 525 000 euroa (rahoitustaso vuonna 2017) kauden 2017-2020 valtakunnallisten tehtävien perusteella.

Strategiarahoitusta kohdennetaan yliopiston strategian mukaiseen toimintaan 4 400 000 euroa vuonna 2017, 4 300 000 euroa vuonna 2018, 3 900 000 euroa vuonna 2019 ja 3 800 000 euroa vuonna 2020 ottaen huomioon yliopiston strategia ja sopimuksessa nimetyt strategisen kehittämisen toimenpiteet. Strategiarahoituksen kohdentamisessa on otettu huomioon erityisesti:

- Lapin korkeakoulukonsernin muodostaminen ja painoalojen vahvistaminen 1,5 M€ (2017-2020)
- Opintojen sujuvuuden edistäminen, ml. ohjauksen kehittäminen
- Elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen erityisesti matkailualalla
- Yhteistyön tiivistäminen tutkimusintensiivisten yliopistojen kanssa

b) Yliopiston valtionrahoitukseen sisältyy vuonna 2017 lisäksi 680 000 euroa yliopistolain (558/2009) mukaista rahoitusta laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoituksen ulkopuolella.

Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 §:ssä ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista yhteensä 3 354 000 euroa.

Myönnettyä rahoitusta ei käytetä elinkeinotoiminnan tukemiseen.

6. RAPORTOINTI

Yliopisto raportoi toiminnastaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa sekä vuosittaisessa erillisraportissa sopimuksen tavoitteiden ja korkeakoulun strategian toteuttamisen keskeisten toimenpiteiden toteutumisesta. Yliopisto myös perustelee mahdolliset poikkeamat sovittujen tavoitteiden toteutumisessa tai toimenpiteiden ajoituksessa. Rahoituksen käytöstä raportoidaan yliopistojen taloushallinnon koodiston mukaisesti. Yliopisto informoi ennakoivasti, vuosiraportoinnin ulkopuolella ministeriötä rakenteellisista uudistuksista, joilla on

merkittäviä henkilöstövaikutuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa sopimuskauden aikana vuosittain, että korkeakoulu on käynnistänyt tai edennyt sopimuksen mukaisissa toimenpiteissä. Mahdollisissa ongelmatilanteissa OKM käy vuosittain alkusyksystä tarkentavan keskustelun korkeakoulun kanssa aiemmin päätetyn strategiarahoituksen tason tarkistamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi sopimuksen toteutumista ministeriön kirjallisessa palautteessa, ohjaukseen liittyvien korkeakouluvierailujen yhteydessä ja osana vuotuista tilastoseurantaa.

ALLEKIRJOITUKSET

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Tapio Kosunen
Ylijohtaja

Raimo Väyrynen
Hallituksen puheenjohtaja

Hannu Sirén
Johtaja

Mauri Ylä-Kotola
Rehtori

LIITTEET